

Posudek bakalářské práce

Autor práce a studijní obor: Natálie PROKIP, Bohemistika

Název práce: LINGVISTICKÉ A DIDAKTICKÉ PROBLÉMY VE VÝUCE ČEŠTINY
PRO UKRAJINSKÉ RODILÉ MLUVČÍ

Vedoucí bakalářské práce: doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

Oponentka bakalářské práce: Mgr. Markéta Maturová, Ph.D.

	HODNOCENÉ ASPEKTY PRÁCE	A	B	C	N	NN
1	Samostatnost zpracování, porozumění problematice, originalita práce	A				
2	Formulace cílů práce a jejich splnění		B			
3	Koncepce a struktura práce (úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce)	A				
4	Práce s literaturou/ s prameny (stav bádání, využití databází, práce s cizojazyčnou literaturou, interpretace a kritická reflexe textů, výběr a úplnost pramenné databáze, její kritika a interpretace)	A				
5	Adekvátnost použitých metod a jejich aplikace	A				
6	Formulace závěrů, příp. výsledky výzkumu		B			
7	Formální stránka práce (grafická úprava, jazyková a stylistická úroveň)	A				
8	Formální stránka práce (citační praxe a bibliografické odkazy)	A				

A = výborně	B = velmi dobře	C = dobře	N = nelze hodnotit	NN= nevyhověl/a
-------------	-----------------	-----------	--------------------	-----------------

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Natálie Prokip zvolila téma z oboru didaktika českého jazyka a mohla se opřít o praktickou výuku v kurzech pro ukrajinské a ruské mluvčí žijící v Čechách a také pro nově přestěhované krajany z Ukrajiny, po předcích etnické Čechy. V práci se zaměřila na lingvistické a didaktické problémy, které je nutné řešit při výuce češtiny u jinojazyčných mluvčích. Nejprve věnovala pozornost charakteristice slovanských jazyků, poté češtině a ukrajinštině. V charakteristice ukrajinštiny zdůraznila odlišnosti ukrajinštiny od češtiny, ale připomněla i blízkost obou jazyků. Využila novější práce ze slavistiky a komparatistiky, porovnávala učebnice ukrajinštiny a učebnice češtiny vytvořené pro výuku jinojazyčných mluvčích. Inspirativní pro ni byly publikace Milana Hrdličky, který má dlouholetou praxi ve výuce češtiny pro cizince. V metodologické části popsala, jak získala jazykový materiál a jak

postupovala při zadávání testů. Analyzovala testy a dotazníky shromažďované po dobu šesti let, které vyplňovali posluchači po absolvování dvouměsíčního intenzivního kurzu češtiny pro krajany v projektu Ministerstva vnitra ČR.

V praktické části bakalářské práce autorka krátce charakterizovala projekt a jeho zaměření. Popsala češtinu jako cizí jazyk, podala přehled učebnic a příruček pro výuku češtiny úrovní A1/A2 a B1/B2. Zhodnotila jejich obsahovou náplň, úroveň a možnosti využití při výuce, hodnotila jejich přednosti i nedostatky.

Pokračovala analýzou výslovnosti Ukrajinců, naznačila možnosti odstraňování výslovnostních návyků přenesených z původního jazyka. Vycházela ze svých zkušeností lektora a zároveň cizinky, která se česky učila také až v Česku. Nejvíce problémů podle ní působí kvantita samohlásek. V morfologické podkapitole sledovala rozdíly mezi ukrajinštinou a češtinou v rodě substantiv a v jejich skloňování. Dále hodnotila zvládnutí konjugace sloves v přítomném čase na materiálu ze 108 testů. Do testu zařadila také frázi *mít rád někoho/něco*, již v ukrajinštině odpovídá vazba *ljubit'* s akuzativem. Nesnáze způsobil požadavek odpovědět na otázku *Co rád/a děláte?* Následující úkoly se týkaly budoucího času, včetně tvoření futura sloves pohybu, tvarů minulého času, pozice pomocného slovesa *být* i zájmena *se/si* a také tvarů podmiňovacího způsobu, zvláště jeho komponentů. Statistické hodnocení chybovosti i úspěšnosti doplnila autorka grafy.

Podobně postupovala v lexikologické podkapitole. Nejprve vysvětlila příčiny mezijazykové homonymie a paronymie. K tomu vypracovala tabulku s českými a ukrajinskými paronymy (stejně znějícími), ale významově se lišícími. Skupina 14 posluchačů dostala 10 takových „zrádných slov“. Při tvoření vět s těmito slovy docházelo vlivem odlišného významu k omylům. Z frazeologie dotazníky obsahovaly buď úkoly na vysvětlení celého přirovnání, nebo měla být přirovnávaná část doplněna výrazem, k němuž se přirovnává. V této části byly výsledky zdařilejší. Rovněž zadání vysvětlit slovesná rčení výběrem z nabídky odpovědí bylo vyřešeno uspokojivě. Nejvíce kreativity projevili řešitelé při vymýšlení významově podobných přísloví v ukrajinštině, případně ruštině.

Natálie Prokip prokázala schopnost na základě prostudované odborné literatury i zkušeností z vlastní lektorské činnosti posoudit gramatické jevy, které jsou pro jinojazyčné mluvčí obtížné, vybrat a konfrontovat lexikální rozdíly mezi příbuznými slovanskými jazyky včetně tzv. zrádných slov zvukově homonymních, avšak s odlišnou sémantikou. Věnovala pozornost frazeologii, zejména přirovnáním, slovesným rčením a příslovím. Ověřila si tak rozsah slovní zásoby i porozumění výpovědím na obrazném základě. Zaměření na gramatickou a lexikální rovinu přineslo relevantní výsledky. Přestože návrhy didaktických postupů při výkladu i procvičování gramatických a lexikálních jevů zůstaly jen v náznaku, výsledky dotazníkového šetření prokázaly, že úkoly pro dotazníky byly připraveny a vysvětleny a dobře, čemuž odpovídalo převládající správné řešení. Bakalářskou práci hodnotím jako přínosnou pro praktickou jazykovou výuku a doporučuji ji k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: výborně

V Českých Budějovicích 9. prosince 2021

.....
podpis vedoucí bakalářské práce

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------